

Je moet je
leven
veranderen

College -2

Theo Meereboer
& Petra Bolhuis

www.maieutiek.nl

Maieutiek 2020-voorjaar-2

Nietzsche en de ascese

Nietzsche en de late renaissance (zoals sport in 19de eeuw dat ook is)

- Als kunstenaar van bekrompen romantiek naar laatromantisch modernisme
- Als publicist van wagnerisme naar profetisch elitisme
- Als denker van symbolisch laat idealisme (Schopenhauer) naar perspectivisch naturalisme (Darwin)

Maieutiek 2020-voorjaar-2

Oneigentijds

Het gaat niet om renaissance of postmodernisme maar om een andere manier van denken over de relatie tijd en cultuur.

“Volgens Nietzsche gaat het niet om de nabootsing van klassieke patronen, maar, voorafgaand aan alle inhoudelijke revitalisaties, om de blootlegging van de antieke Oudheid als modus van een niet-historische, niet-voorwaartsgerichte, niet-progressieve tijd.”(40)

Maieutiek 2020-voorjaar-2

Antropotechniek

“Met die ontdekking staat Nietzsche op fatale wijze (in de goede zin van het woord) aan het begin van de moderne, niet-spiritualistische ascetologieën met hun aanverwante disciplines, zoals fysio technieken en psychotechnieken, diëto-logieën en autogene trainingen, kortom al die vormen van op zichzelf gericht oefenen en van het werken aan de eigen vitale vorm, die ik samenvat onder de noemer 'antropotechniek'.”(42)

Maieutiek 2020-voorjaar-2

Sloterdijk over de invaliden

i. t. t. Nietzsche ziet Sloterdijk juist bij de invaliden de noodzaak om het onmogelijke na te streven.

“(…) een eigenzinnigheidsantropologie omslaat. Daarin is de mens het dier dat vooruit moet komen omdat het door iets belemmerd wordt.”(49)

Maieutiek 2020-voorjaar-2

Unthan

Unthan (1848) schrijft over zijn leven zonder armen (1925) Hij is dan 77 jaar. Hij speelde viool met zijn voeten en werd toegelaten tot het conservatorium.

“vitalistisch getint invalide-existentialisme”(52)

Unthan schrijft: 'Wie vanaf zijn geboorte is aangewezen op eigen experimenten en daarbij niet wordt gehinderd [...], bij zo iemand komt een wil tot ontwikkeling [...], de drang zelfstandig te zijn [...] daagt uit tot voortdurende experimenten.'

Maieutiek 2020-voorjaar-2

Existentialisme

Drie motieven

1. ten eerste de figuur van de zelfkeuze, op grond waarvan het subject iets maakt van wat er van hem gemaakt werd;
2. ten tweede de sociaal-ontologische dwangpositie waarin ieder zich bevindt die onder de 'blik van de ander' existeert: hieruit vloeit de vrijheidsdrang voort, dat wil zeggen de 'impuls' om zich tegen de fixerende macht die van vreemde ogen uitgaat, teweer te stellen;
3. en ten derde de verleiding van de onoprechtheid, waarmee het subject de vrijheid van zich af gooit, om de rol te spelen van een ding onder dingen, van een op-zichzelf, van een natuurfeit. (kwade trouw)

Maieutiek 2020-voorjaar-2

7

Verticalisme

De gehandicapte moet om normale dingen te doen omhoog streven. Dat zien we ook bij Würts de trainer stuwt je op tot ongedachte mogelijkheden.(57)

Maar alle mensen zijn gehandicapte dieren. Nietzsche met het niet vastgestelde dier, Plessner, Gehlen Freud enz.(67)

We merken dat alleen bijna niet, want de cultuur ondervangt het tekort, als krukken waar wij mee lopen.

Maieutiek 2020-voorjaar-2

8

Je moet je leven veranderen

- Kortom, we moesten over de gehandicapten, de anders begaafden spreken om een uitdrukking tegen te komen die de algemene hoedanigheid van wezens onder verticale spanning uitspreekt. 'Je moet je leven veranderen!', dat betekent - we zagen het aan de hand van het torso-gedicht van Rilke: je moet op de innerlijke verticale lijn letten en nagaan hoe de aantrekkingskracht van de bovenste pool op je inwerkt! Het is niet het rechtop lopen dat de mens tot mens maakt, het is het kiemende besef van het innerlijke niveauverschil dat in de mens de oprichting bewerkstelligt."(68)

Maieutiek 2020-voorjaar-2

9

Zarathustra en de koorddanser

'Ik leer u de Übermensch. De mens is iets wat overwonnen moet worden. Wat hebt u gedaan om hem te overwinnen? Alle wezens tot nu toe hebben boven zichzelf uit geschapen: en u wilt de eb van die grote vloed zijn en nog liever naar het dier teruggaan dan de mens overwinnen?

Wat is de aap voor de mens? Een voorwerp van spot of een pijnlijke schaamte. En precies dat moet de mens voor de Übermensch zijn: een voorwerp van spot of een pijnlijke schaamte.

U hebt de weg afgelegd van worm tot mens, en veel in u is nog worm. Eens was u aap, en ook nu nog is de mens meer aap dan welke aap ook. (uit Aldus sprak Zarathustra p.14)

(Zie ook 71 en 72 Sloterdijk)

Maieutiek 2020-voorjaar-2

10

Kafka

'Ein Bericht für eine Akademie' uit 1917 De gevangene aap Rotpeter die mens wil worden om aan de dierentuin te ontkomen.

'Erstes Leid' uit 1922 Trapezeartiest die gaat leven in de nok van de circustent. Dan wil hij een tweede trapeze. De onmogelijkheid is mogelijk geworden en dus wordt de eis opgeschroefd. Tegelijkertijd is de fixatie op het onmogelijke dat wat de kunstenaar definieert; hij heeft geen tijd over voor het gewone leven.

'Ein Hungerkünstler' uit 1923 De hongerende die niet anders kan, maar lijdt onder gebrek aan waardering, terwijl hij de waardering ook niet verdient vindt omdat hij niet anders kan. Het is oefening geweest omdat men zo de natuur overwon, maar is nu vergane glorie. De nieuwe kunst is de overdaad (de panter) en honger is een hindernis op weg naar de stallen'

Maieutiek 2020-voorjaar-2

11

Wat leren we van Kafka

Over Kafka zegt Sloterdijk; Dat hij steeds God-is-dood meedenkt, maakt dat we gaan zien dat er oefeningen zijn zonder een metafysica.(81)

Doordat de tradities van ascese vervallen worden hun bestaansvoorwaarden blootgelegd.(zie ook blz. 92)

Maieutiek 2020-voorjaar-2

12